

Întâlnirea dintre Sanctitatea Sa Papa FRANCISC și Preafericitul Părinte DANIEL, Patriarhul României (31 mai)

Marinel Laurențiu MARCU

În perioada 31 mai-2 iunie 2019, Sanctitatea Sa Papa Francisc a întreprins, la invitația autorităților Statului Român și a Bisericii Catolice din România, o vizită în țara noastră. În prima zi a acestei vizite, vineri - 31 mai, a avut loc și o întâlnire dintre Conducătorul Bisericii Romano-Catolice și Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române. Delegația condusă de Papa Francisc a fost primită, la Palatul Patriarhiei, de Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, în prezența ierarhilor Sinodului Permanent al Bisericii Ortodoxe Române. Evenimentul istoric a culminat cu vizita celor doi conducători de Biserici la *Catedrala Națională*, unde s-a desfășurat un moment solemn în spiritul păcii, frățietății creștinești și dialogului interconfesional.

Printre evenimentele de mare importanță națională și profundă intensitate spirituală trăite în România în ultimii ani, se numără și vizita în țara noastră a Sanctității Sale Papa Francisc, între zilele 31 mai și 2 iunie 2019, ca urmare a invitației autorităților Statului Român și a Bisericii Romano-Catolice din România. Această vizită a fost a doua a unui Suveran Pontif în țara noastră, după cea din anul 1999, când Papa Ioan Paul al II-lea, conducătorul spiritual al unui miliard de credincioși catolici, a vizitat atunci, în premieră mondială, o țară majoritar Ortodoxă¹. Ca și atunci, și acum, cu

¹ Vizita Suveranului Pontif Papa Ioan Paul al II-lea (1978-2005) în țara noastră a avut loc în perioada 7-9 mai 1999. În ziua de 7 mai 1999, Papa Ioan Paul al II-lea săruta pământul României, țară pe care a numit-o metaforic „Grădina Maicii Domnului”, subliniind, în același timp, caracterul apostolic al creștinismului românesc, întemeiat pe propovăduirea Evangheliei Domnului nostru Iisus Hristos de către fratele Sfântului Apostol Petru, Sfântul Apostol Andrei, cel întâi chemat. În aceeași zi a fost primit de vrednicul de pomenire Patriarhul Teoctist

ocazia vizitei papale din acest an, s-a evidențiat, în mod deosebit, vocația ecumenică a poporului român și a Bisericii Ortodoxe Române, unica Biserică Ortodoxă Autocefală care folosește o limbă de sorginte latină, de a realiza o punte spirituală între Răsărit și Apus². În cadrul vizitei sale în

(1986-2007) la Palatul Patriarhiei, apoi a luat parte la o recepție la Palatul Cotroceni, unde gazdă a fost președintele României, Domnul Emil Constantinescu (1996-2000). A doua zi, Suveranul Pontif a vizitat, în Cimitirul Belu, mormintele a doi episcopi catolici, s-a recules la Monumentul Eroilor Revoluției din 1989, a săvârșit liturghia în Catedrala romano-catolică „Sfântul Iosif” din București și s-a întâlnit cu Patriarhul Teoctist și ceilalți membri ai Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, ocazie cu care, în cadrul întrevederii, Patriarhul Teoctist și Papa Ioan Paul al II-lea au semnat o *declarație comună* cu referire la războiul din Republica Federativă Iugoslavia. În cea de-a treia zi a vizitei sale în România, 9 mai 1999, Papa Ioan Paul al II-lea a asistat la Sfânta Liturghie oficiată de vrednicul de pomenire Patriarhul Teoctist, înconjurat de membrii Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în Parcul Unirii din București. Mai înainte de slujbă, Patriarhul Teoctist și Papa Ioan Paul al II-lea s-au închinat în fața crucii sfințite pe locul simbolic din Piața Unirii, unde era prevăzută construirea viitoarei Catedrale a Mântuirii Neamului (Ar fi de menționat aici că, după întâmpinarea unor dificultăți, s-a stabilit definitiv, în anul 2005, ca amplasamentul final al Catedralei Naționale să fie pe Dealul Arsenalului din Capitală, lângă Palatul Parlamentului, unde de fapt aceasta s-a și construit între timp, altarul acesteia fiind sfințit, în ziua 25 noiembrie 2018, de Sanctitatea Sa Patriarhul Ecumenic Bartolomeu și Preafericitul Părinte Patriarh Daniel). Tot în aceeași zi, 9 mai 1999, Papa Ioan Paul al II-lea a oficiat o liturghie catolică în Parcul Izvor din București, la care au participat sute de mii de persoane, și a rostit predică în limba română, ocazie cu care l-a invitat pe Patriarhul Teoctist să efectueze o vizită la Roma într-un viitor apropiat. După liturghia din Parcul Izvor, cei doi conducători eclesiastici s-au îndreptat împreună în automobilul panoramic spre Aeroportul internațional București-Băneasa, în aclamațiile a sute de mii de români care, vreme de trei zile, s-au bucurat luând parte la acest eveniment istoric. La aeroport, după ce au avut loc primirea onorului (atribuit șefilor de stat, conform protocolului) și intonarea imnurilor de stat ale Statului Vatican și României, au fost rostite mesajele de încheiere ale vizitei. La final, îmbrățișându-se încă o dată frățește cu Patriarhul Teoctist, Papa Ioan Paul al II-lea și-a luat rămas-bun de la țara noastră, luând totodată cu sine imaginea unei experiențe de dragoste și ospitalitate românească de neuitat. De menționat ar mai fi faptul că vrednicul de pomenire Patriarhul Teoctist al României a răspuns invitației frățești adresate de Suveranul Pontif de a vizita Vaticanul și a efectuat o vizită oficială la Roma în perioada 7-14 octombrie 2002. De asemenea, cu ocazia celebrării celor 25 de ani de pontificat ai Papei Ioan Paul al II-lea, la 2 septembrie 2003, în semn de prietenie și recunoștință, Bucureștiul a fost ales, alături de alte șapte orașe importante ale lumii – Cracovia, Buenos Aires, Strasburg, New York, Sao Paolo, Roma și Ierusalim –, pentru această sărbătorire. Ceremonia de la București a fost organizată la Ateneul Român și la ea au participat, alături de președintele României domnul Ion Iliescu (1990-1996; 2000-2004), Patriarhul Teoctist, reprezentanți ai cultelor religioase, oameni politici și de cultură, membri ai Corpului Diplomatic și numeroase alte personalități ale vieții publice din România.

² Aceste elemente definitorii ale identității noastre naționale, care oferă poporului român posibilitatea de a constitui puncte de întâlnire între cele două lumi (Orientală și Occidentală), au fost remarcate și de vrednicul de pomenire Patriarhul Teoctist, în anul 1999, cu ocazia întâlnirii sale cu Papa Ioan Paul al II-lea: „Simbioza dintre limba noastră, de origine latină, și credința Ortodoxă a constituit și constituie un inel foarte prețios de legătură între Apus și Răsărit. Chemarea, harisma și răspunderea Bisericii Ortodoxe din România, împreună cu cea a Bisericii Ortodoxe Universale a fost de a păstra și mărturisi, de-alungul istoriei, «credința

România, Sanctitatea Sa Papa Francisc a fost și oaspetele Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, marcându-se astfel, în ziua de 31 mai 2019, o altă întâlnire istorică dintre un Suveran Pontif și un Patriarh ortodox român, care va rămâne în analele bunelor relații dintre Ortodoxie și Catolicism și care, cu siguranță, va da roade semnificative în viitor. Biserica Ortodoxă Română și Întâistătătorul său, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, împreună cu autoritățile Statului Român, au fost și de această dată mesagerii fideli ai dorinței noastre comune de pace și conlucrare între popoare și religii, de dragoste frățească și respect între creștini și de susținere constantă a unui real dialog interconfesional.

Sanctitatea Sa Papa Francisc și membrii delegației Sale au fost întâmpinați vineri, 31 mai, la Palatul Patriarhiei de Preafericitul Părinte Patriarh Daniel și membrii Sinodului Permanent³ al Bisericii Ortodoxe Române. Alături de Preafericirea Sa la acest eveniment s-au aflat Înaltpreasfințitul Părinte Laurențiu, Mitropolitul Ardealului; Înaltpreasfințitul Părinte Andrei, Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului; Înaltpreasfințitul Părinte Ioan, Mitropolitul Banatului; Înaltpreasfințitul Părinte Iosif, Mitropolitul ortodox român al Europei Occidentale și Meridionale; Înaltpreasfințitul Părinte Serafim, Mitropolitul ortodox român al Germaniei, Europei Centrale și de Nord; Înaltpreasfințitul Părinte Nicolae, Mitropolitul ortodox român al celor două Americi; Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Nifon, Arhiepiscopul Târgoviștei și exarh patriarhal; Înaltpreasfințitul Părinte Teodosie, Arhiepiscopul Tomisului; Preasfințitul Părinte Lucian, Episcopul Caransebeșului; Preasfințitul Părinte Ioan Casian, Episcopul ortodox român al Canadei; Preasfințitul Părinte Varlaam Ploieșteanul, Episcop-vicar patriarhal; Preasfințitul Părinte Atanasie de Bogdania, Arhiepiscop-vicar al Episcopiei Ortodoxe Române a Italiei.

dată sfinților, odată pentru totdeauna» (*Iuda* 1, 3), așa cum această credință a fost cristalizată în Tradiția patristică și mărturisirea dogmatică a Sinoadelor Ecumenice, prin consensul Bisericii Universale”.

³ Conform art. 17 din *Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române*, Sinodul Permanent este organismul central deliberativ care funcționează în timpul ședințele Sfântului Sinod, când importanța unor probleme impune examinarea lor fără întârziere (alin. 1), și se compune din Patriarh – în calitate de președinte al Sinodului Permanent –, toți mitropoliții în funcție de la eparhiile din țară și din afara granițelor României și trei ierarhi eparhioți (un arhiepiscop și doi episcopi) desemnați anual de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române (alin. 2).

*Momente din timpul întâlnirii dintre
Sanctitatea Sa Papa Francisc și Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul României,
Palatul Patriarhiei din București, 31 mai 2019*

Întâlnirea dintre Sanctitatea Sa Papa Francisc și Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul României

După prezentarea celor două delegații, a avut loc o întrevedere privată între Preafericitul Părinte Patriarh Daniel și Papa Francisc, apoi, în *Sala Conventus*⁴ a Palatului Patriarhiei, au fost adresate cuvintele oficiale prilejuite de acest eveniment. În cuvântul de salut, adresat Conducătorului Bisericii Romano-Catolice, Patriarhul Daniel a rememorat întâlnirea dintre Patriarhul Teoctist și Papa Ioan Paul al II-lea, din urmă cu 20 de ani, evidențiind caracterul istoric reconciliator al acelei vizite papale, și a subliniat importanța întâlnirii de acum în contextul apărării valorilor creștine într-o lume din ce în ce mai secularizată:

Sanctitatea Voastră,

Cu salutul pascal „*Hristos a înviat!*”, vă primim în această sală a *Palatului Patriarhiei*, în care, la 8 mai 1999, Papa Ioan Paul al II-lea a fost primit de Patriarhul Teoctist și de mai mulți membri ai Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române. Această sală este numită simbolic în limba latină *Conventus*, adică *Întâlnire*.

Papa Ioan Paul al II-lea, în timpul episcopatului său în Polonia, și Patriarhul Teoctist, ca episcop în România, au avut o experiență spirituală comună, și anume au cunoscut anii grei ai regimului comunist, când Biserica a fost marginalizată și persecutată.

De aceea, întâlnirea lor la București, în zilele de 7-9 mai 1999, a fost marcată de bucuria libertății religioase a creștinilor și amplificată de sărbătoarea Sfintelor Paști. Atât Papa Ioan Paul al II-lea, cât și Patriarhul Teoctist au fost apărători ai credinței creștine și au simțit în activitatea lor ajutorul lui Iisus Hristos Cel răstignit și înviat.

În acest sens, predecesorii noștri ne cheamă astăzi și pe noi să apărăm și să promovăm credința în Hristos și valorile creștine, într-o Europă foarte secularizată, pentru a transmite tinerei generații credința în iubirea milostivă a lui Hristos pentru lume și credința în viața eternă a persoanei umane.

Totodată, ei ne cheamă să mărturisim, să apărăm și să promovăm familia creștină tradițională formată din bărbat, femeie și copii, într-o Europă cu un evident declin demografic, un continent care îmbătrânește rapid.

Predicarea Evangheliei lui Hristos înseamnă astăzi să unim Liturghia cu filantropia, rugăciunea cu acțiunea socială în ajutorarea oamenilor săraci, bolnavi și marginalizați.

⁴ *Sala Conventus* a Palatului Patriarhiei a fost amenajată și denumită așa în amintirea întâlnirii membrilor Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, prezidat de Patriarhul Teoctist, cu Papa Ioan Paul al II-lea, la 8 mai 1999.

Preafericitul Părinte Patriarh Daniel rostind cuvântul de salut adresat Sanctității Sale Papa Francisc, „Sala Conventus” a Palatului Patriarhiei, 31 mai 2019

În același timp, Evanghelia lui Hristos ne cheamă să promovăm dreptatea, reconcilierea și solidaritatea în societate pentru ca iubirea lui Hristos pentru toți oamenii să fie percepută ca fiind binecuvântare, pace și bucurie, pentru persoane și pentru popoare.

Vă dorim multă sănătate și mulți ani de viață: *Ad multos annos!*

† DANIEL
Patriarhul României

La rândul său, Sanctitatea Sa Papa Francisc a reiterat, de asemenea, importanța vizitei Papei Ioan Paul al II-lea în România, pe care a numit-o „un dar pascal, un eveniment care a contribuit nu doar la reînflorirea relațiilor dintre ortodocși și catolici în România, ci și la dialogul dintre catolici și ortodocși în general”, și a îndemnat la o „împreună călătorie” spre viitor, bazată pe credință, încredere și prietenie, redescoperind astfel fraternitatea care ne unește. Oferim spre lectură textul integral al discursului⁵ Suveranului Pontif, rostit în cadrul întâlnirii de la Palatul Patriarhiei din București:

⁵ Text preluat de pe website-ul oficial al Vaticanului: http://w2.vatican.va/content/francesco/en/speeches/2019/may/documents/papa-francesco_20190531_romania-chiesa-ortodossaromena.html, și accesat la data de 13 iunie 2019.

*Preafericirea Voastră,
Înalt Preasfințiți Mitropoliți și
Preasfințiți Episcopi ai Sfântului Sinod,*

Hristos a înviat! Învierea Domnului constituie nucleul vestirii apostolice transmise și păstrate de Bisericile noastre. În ziua Paștelui, apostolii s-au bucurat la vederea Celui Înviat (cf. *Ioan* 20, 20). În acest timp al Paștelui și eu mă bucur să contemp lu oglindirea sa în ochii dumneavoastră, dragi Frați. Acum douăzeci de ani, în fața acestui Sfânt Sinod, Papa Ioan Paul al II-lea spunea: „Am venit să contemp lu Chipul lui Hristos gravat în Biserica dumneavoastră; am venit să venerez Chipul suferind, zălogul unei speranțe reînnoite” (Ioan Paul al II-lea, *Discurs adresat Patriarhului Teoctist și Sfântului Sinod*, 8 mai 1999: *Insegnamenti* XXII, 1[1999], 938). Și eu am venit aici ca pelerin ce dorește să vadă chipul Domnului în chipul fraților; privindu-vă, vă mulțumesc din inimă pentru primirea voastră.

Legăturile de credință care ne unesc își trag originea de la Apostoli, martorii Celui Înviat, în special de la legătura care îl unea pe Petru de Andrei, care, conform tradiției, a adus credința în aceste meleaguri. Au fost chiar frați de sânge (cf. *Marcu* 1, 16) și, într-un mod special, prin vărsarea sângelui pentru Domnul. Ei ne amintesc că există o *fraternitate de sânge* care ne precedă și care, ca un curent tăcut și dătător de viață, n-a încetat niciodată, de-a lungul secolelor, să ude și să susțină drumul nostru.

Aici – ca și în multe alte locuri din timpurile noastre – ați simțit Paștele morții și al învierii: atâția fii și atâtea fiice ai acestei țări, din diferite Biserici și comunități creștine, au îndurat vinerea persecuției, au trecut prin sâmbăta tăcerii, au trăit duminica renașterii. Atâția martiri și mărturisitori ai credinței! Mulți, aparținând diferitor confesiuni, nu demult au stat unul lângă altul în închisori, sprijinindu-se reciproc. Exemplul lor stă astăzi înaintea noastră și înaintea noilor generații care n-au cunoscut acele condiții dramatice. Motivul pentru care au suferit până acolo încât și-au dat viața este o moștenire prea prețioasă ca să fie uitată și nerespectată. Și este o *moștenire comună* care ne îndeamnă să nu ne îndepărtăm de fratele care o împărtășește. Uniți cu Hristos în suferință și în durere, uniți de către Hristos în Înviere ca „și noi să umblăm într-o viață nouă” (*Romani* 6, 4).

Preafericirea Voastră, Frate drag, acum douăzeci de ani, întâlnirea dintre Predecesorii noștri a fost un dar pascal, un eveniment care a contribuit nu doar la reînflorirea relațiilor dintre ortodocși și catolici în România, ci și la dialogul dintre catolici și ortodocși în general. Călătoria aceea, prima pe care un episcop al Romei o întreprindea într-o țară majoritar ortodoxă, a deschis calea altor evenimente asemănătoare. Aș dori să adresez un gând de recunoscătoare amintire

Patriarhului Teoctist. Cum să nu ne amintim strigătul spontan de „*Unitate, unitate!*” care s-a ridicat aici, la București, în zilele acelea? A fost un anunț de speranță izvorât din Poporul lui Dumnezeu, o profeție care a inaugurat un timp nou: *timpul de a merge împreună* pentru a redescoperi și trezi fraternitatea care deja ne unește.

Să mergem împreună cu puterea memoriei. Nu cu memoria nedreptăților suferite sau pricinuite, a judecăților și a prejudecăților, care ne închid într-un cerc vicios și ne determină să avem atitudini sterile, ci cu *memoria rădăcinilor*: a primelor secole în care Evanghelia, vestită cu îndrăzneală și spirit profetic, a întâlnit și luminat noi popoare și culturi; a martirilor din primele veacuri, a Sfinților Părinți mărturisitori ai credinței, ai sfințeniei trăite zilnic și propovăduite de atâtea persoane simple care împărtășesc același Cer. Datorită lui Dumnezeu, rădăcinile noastre sunt sănătoase și puternice și, chiar dacă crescând au suferit deformările și încercările timpului, suntem chemați, asemenea psalmistului, să ne amintim cu recunoștință de ceea ce Domnul a făcut în noi, să-i înălțăm Lui un imn de laudă unii pentru ceilalți (cf. *Psalmi 77, 6, 12-13*). Amintirea pașilor făcuți împreună ne încurajează să înaintăm spre viitor având conștiința diferențelor, cu siguranță, dar mai ales regăsind mulțumirea atmosferei de familie, reînsuflețind *memoria comuniunii* care, ca o făclie, să lumineze pașii drumului nostru.

Sanctitatea Sa Papa Francisc în timpul discursului său rostit în cadrul întâlnirii cu Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, „Sala Conventus” a Palatului Patriarhiei, 31 mai 2019

Să mergem împreună în ascultarea Domnului. Ne este exemplul ceea ce a făcut Hristos în ziua Paștelui, pe când mergea împreună cu ucenicii pe drumul spre Emaus. Ei discutau despre cele întâmplate, despre neliniștile, îndoielile și întrebările lor. Domnul i-a ascultat cu răbdare și le-a vorbit cu inima deschisă, ajutându-i să înțeleagă și să discearnă evenimentele (cf. *Luca 24,15-24*).

Și noi avem nevoie să-L ascultăm împreună pe Domnul, mai ales în aceste ultime timpuri, în care drumurile lumii au dus la rapide schimbări sociale și culturale. De dezvoltarea tehnologică și de bunăstarea economică au beneficiat mulți, dar cei mai mulți au rămas implacabil excluși, în vreme ce globalizarea care impune conformare a contribuit la deștrădăcinarea valorilor popoarelor, slăbind etica și conviețuirea, poluată, în ultimii ani, de un copleșitor simțământ de teamă care, deseori înțepit artistic, duce la închidere și ură. Avem nevoie să ne ajutăm să nu cedăm seducțiilor „culturii urii” și a individualismului care, deși nu mai e atât de ideologică precum în timpurile persecuției ateiste, este totuși mai convingătoare și nu mai puțin materialistă. Ea recomandă deseori ca mijloc de dezvoltare ceea ce se arată imediat și rezolvabil, dar în realitate este indiferent și superficial. Fragilitatea legăturilor, care duce la izolarea persoanelor, are repercusiuni în special asupra celulei fundamentale a societății, familia, și ne solicită efortul de a ieși și a merge în întâmpinarea dificultăților fraților și surorilor noastre, îndeosebi ale celor mai tineri, nu prin descurajare și nostalgie, ca ucenicii de la Emaus, ci prin dorința de a-l comunica pe Iisus Înviat, nucleul speranței. Avem nevoie ca alături de frații noștri, să reînnoim ascultarea cuvintelor lui Hristos pentru ca inima să ardă împreună, iar vestirea să nu slăbească (cf. vv. 32.35).

Ca și la Emaus, putem ajunge la destinație rugându-l cu insistență pe Domnul să rămână cu noi (cf. vv. 28-29). El, care se revelează la frângerea pâinii (cf. vv. 30-31), ne cheamă la caritate, ne îndeamnă să slujim împreună; să-l „dăruim pe Dumnezeu” înainte ca „să pledăm despre Dumnezeu”; să nu fim pasivi în a înfăptui binele, ci gata să ne ridicăm și să mergem, să fim activi și să colaborăm (cf. v. 33). În sensul acesta, ne sunt un bun exemplu atâtea comunități ortodoxe românești care colaborează foarte bine cu multe dieceze catolice din Europa Occidentală unde sunt prezente. În multe cazuri s-a dezvoltat un raport de încredere și prietenie reciprocă, întreținută de gesturi concrete de ospitalitate, susținere și solidaritate. Prin această frecvență reciprocă, mulți catolici și ortodocși români au descoperit că nu sunt străini, ci frați și prieteni.

Să mergem împreună spre noi Rusalii. Traseul care ne așteaptă duce de la Paște la Rusalii: de la zorile pascale ale unității, răsărite aici, acum douăzeci de ani, am pornit la drum spre noi Rusalii. Pentru ucenici Paștele a însemnat

Începutul unui nou drum din care nu dispăruseră încă frica și nesiguranța. Asta a durat până la Rusalii, când, adunați în jurul Preasfintei Mame a lui Dumnezeu, apostolii, într-un singur Duh și în diversitatea și bogăția de limbi, l-au mărturisit pe Cel Înviat, prin cuvânt și viață. Continuăm drumul nostru de la certitudinea de a avea un frate alături până la împărtășirea credinței întemeiate pe învierea aceluiași Hristos. De la Paște la Rusalii: timp să ne adunăm în rugăciune sub ocrotirea Sfintei Maici a lui Dumnezeu, să-l invocăm pe Duhul Sfânt unii pentru alții. Să ne reînnoiască Duhul Sfânt, El care respinge uniformitatea și căruia îi place să plămuiască unitatea în cea mai frumoasă și mai armonioasă diversitate. Focul lui să mistuie lipsa noastră de încredere; suflul său să înlăture reținerile care ne împiedică să dăm mărturie împreună despre viața nouă pe care ne-o oferă. El, făuritor de fraternitate, să ne dea harul de a merge împreună. El, creator al noutății, să ne insufle curaj să trăim inedite căi de împărtășire și de misiune. El, tăria martirilor, să ne ajute să nu zădărniciim sacrificiul lor.

Dragi frați, să mergem împreună, spre lauda Preasfintei Treimi și spre beneficiul reciproc, pentru a-i ajuta pe frații noștri să-l vadă pe Iisus. Reînnoiesc recunoștința mea și vă asigur de afecțiunea, prietenia și rugăciunea mea și a Bisericii Catolice.

După cuvântul Sanctității Sale, a avut loc un schimb de daruri între cele două delegații. Papa Francisc a oferit Preafericitului Părinte Patriarh Daniel volumul „Codex Pauli. Acta Epistolae Apocrypha” și o medalie pontificală. Patriarhul României i-a dăruit Sanctității Sale medalia omagială dedicată sfințirii Catedralei Naționale, medalia *Anului comemorativ al Patriarhilor Nicodim Munteanu și Iustin Moiescu și al traducătorilor de cărți bisericești*, un suvenir de birou cu reprezentarea miniaturală a Catedralei Naționale, un album fotografic reeditat al vizitei Papei Ioan Paul al II-lea în România din anul 1999, lucrarea „Brâncuși, sculptor creștin ortodox” a Preafericitului Sale (traducere în limba italiană), monografia Palatului Patriarhiei, un DVD cu Palatul Patriarhiei și un DVD cu slujba de sfințire a Catedralei Naționale.

Apoi, după ce mai întâi au fost vizitate saloanele *Sanctus Princeps Stephanus Magnus, Sanctus Niceta Remesianae, Sanctus Johannes Cassianus* și Aula Magna *Teoctist Patriarhul* din Palatul Patriarhiei, evenimentul a continuat la noua Catedrala Națională. Cei doi conducători de Biserică s-au întâlnit pe esplanada Catedralei Naționale, unde Patriarhul României i-a prezentat pe scurt Papei Francisc stadiul la care se aflau lucrările.

*Momente din timpul schimbului de daruri între cele două delegații,
„Sala Conventus” a Palatului Patriarbiei, 31 mai 2019*

Întâlnirea dintre Sanctitatea Sa Papa Francisc și Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul României

*Primirea tradițională românească cu pâine și sare
a Sanctității Sale Papa Francisc la Catedrala Națională, 31 mai 2019*

*Preafericitul Părinte Patriarh Daniel prezentându-i Sanctității Sale Papa Francisc
stadiul la care se aflau lucrările la Catedrala Națională, 31 mai 2019*

*Aspect din timpul întâlnirii solemne din incinta Catedralei Naționale,
31 mai 2019*

*Sanctitatea Sa Papa Francisc și Preafericitul Părinte Patriarh Daniel
pe solea Catedralei Naționale, 31 mai 2019*

Miile de credincioși prezenți la eveniment, pentru care în acea zi nu mai primau deosebiri confesionale existente încă, s-au bucurat, într-o explozie de entuziasm, cu bucurie sfântă și pură sinceritate de întâlnirea memorabilă dintre cei doi Întâistătători, mai ales atunci când aceștia au adresat mulțimii salutul pascal „Hristos a înviat!”.

Momentul întâlnirii festive a continuat în incinta Catedralei Naționale, în prezența reprezentanților celor mai importante instituții din țară, a invitaților din străinătate și a numeroși clerici și credincioși.

În cuvântul rostit cu acest prilej, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel a prezentat un scurt istoric al Catedralei Naționale și i-a mulțumit Papei Francisc, exprimându-și profunda recunoștința pentru „spațiile liturgice oferite de comunități catolice parohiilor ortodoxe românești din Europa Occidentală”. Redăm mai jos cuvântul integral al Patriarhului României:

Sanctitatea Voastră,

Vă adresăm salutul pascal „*Hristos a înviat!*” și vă primim astăzi în această nouă Catedrală a Bisericii Ortodoxe Române, pe care Sanctitatea Voastră a dorit personal să o viziteze. Cu 20 de ani în urmă, în zilele de 7-9 mai 1999, când Papa Ioan Paul al II-lea a vizitat România ca pelerin, el a numit această țară „*Grădina Maicii Domnului*”.

Deci, astăzi, noi vă primim ca pelerin în această Catedrală nouă, în care deasupra Altarului (Sanctuarului) se află marea icoană în mozaic a Maicii Domnului, numită în limba greacă „*Platytera*”, iar în limba latină „*Regina coeli*”.

Icoana aceasta a *Catedralei Naționale* din București confirmă simbolic numele de „*Grădina Maicii Domnului*” dat României. Această Catedrală are ca protector spiritual sărbătoarea *Înălțării Domnului nostru Iisus Hristos*, când serbăm și *Ziua Eroilor români*, ca sărbătoare națională.

Totodată, al doilea patron spiritual al *Catedralei Naționale* este Sfântul Apostol Andrei, cel Întâi Chemat, fratele Sfântului Apostol Petru, din localitatea Betsaida, situată în Galileea.

Această Catedrală este o biserică dedicată Sfântului Apostol Andrei, deoarece acesta este Apostolul poporului român și Ocrotitorul României. El a predicat Evanghelia lui Hristos în primul secol creștin pe teritoriul României de azi, în fosta provincie *Scythia Minor* (Dobrogea).

Catedrala Națională a fost construită pe un teren obținut de la Statul Român de către vrednicul de pomenire Patriarhul Teoctist, ca un act de reparație

Momente din timpul cuvântului Preafericitului Părinte Patriarh Daniel rostit în cadrul întâlnirii cu Sanctitatea Sa Papa Francisc, Catedrala Națională, 31 mai 2019

morală pentru cele cinci biserici care au existat în această zonă, trei fiind demolate și două translate, de către regimul comunist, pentru a se construi *Casa Poporului* (actualul Parlament).

În acest sens, noua *Catedrală Națională* este un edificiu simbolic al Învierii bisericilor demolate, dar și un simbol al libertății religioase a poporului român, după aproape 50 de ani de regim comunist.

Construcția acestui edificiu a început efectiv la sfârșitul lunii martie 2011 și a durat opt ani, astfel încât, în data de 25 noiembrie 2018, am sfințit altarul *Catedralei Naționale*, împreună cu Sanctitatea Sa Bartolomeu, Patriarhul Ecumenic, în prezența membrilor Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, a clericilor, credincioșilor și reprezentanților societății românești.

În anii 1999 și 2002, Sanctitatea Sa Papa Ioan Paul al II-lea a oferit un ajutor financiar Preafericitului Părinte Patriarh Teoctist pentru construirea acestei Catedrale, în valoare de 200.000 USD.

În anul 2017, acest ajutor financiar a fost integrat simbolic de Patriarhia Română, ca parte din costul total de 500.000 euro, în vederea achiziționării clopotelor *Catedralei Naționale*, de la firma catolică *Grassmayr* din Innsbruck, Austria, deoarece, în tradițiile ortodoxă și catolică, clopotele au o valoare simbolică foarte profundă: ele reprezintă glasul lui Dumnezeu, care cheamă oamenii la rugăciune și la cooperare fraternală.

Suntem recunoscători pentru acest ajutor financiar simbolic și, totodată, vă mulțumim pentru sprijinul pe care îl acordați constant credincioșilor ortodocși români din Italia și din alte țări, unde Biserica Romano-catolică a pus la dispoziția comunităților ortodoxe românești 426 lăcașuri de cult, 306 în Italia și 120 în alte țări din Europa Occidentală.

Din acest motiv, am acceptat propunerea părții catolice să oferim Sanctității Voastre și creștinilor catolici prezenți aici în această Catedrală posibilitatea să rostească rugăciunea *Tatăl nostru* în limba latină și să intoneze câteva cântări pascale catolice.

Acest gest este un semn de recunoștință pentru spațiile liturgice oferite de comunități catolice parohiilor ortodoxe românești din Europa Occidentală. Iar, după terminarea cântărilor pascale catolice, va urma rostirea rugăciunii *Tatăl nostru* în limba română și vor fi intonate cântări pascale ortodoxe.

În semn de ospitalitate românească, dorim să oferim Sanctității Voastre o icoană în mozaic a *Sfântului Apostol Andrei*, Ocrotitorul spiritual al României, dimpreună cu urarea: *Ad multos annos!*

† DANIEL
Patriarhul României

După prezentarea discursului, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel i-a oferit Episcopului Romei o icoană în mozaic, reprezentând pe Sfântul Apostol Andrei, Ocrotitorul României și al Catedralei Naționale.

A urmat apoi mesajul Papei Francisc, în care, sub forma unei omilii, a tâlcuit rugăciunea domnească *Tatăl Nostru*. Sanctitatea Sa a subliniat faptul că rugăciunea *Tatăl nostru* „nu este o rugăciune care relaxează, ci este strigătul față de *foametea de iubire* a timpului nostru, față de individualismul și indiferența care profanează numele tău, Tată”. Interpretarea teologică a Papei Francisc cu privire la rugăciunea domnească trimite la anumite teme pe care acesta le-a promovat în timpul misiunii sale ca păstor al credincioșilor catolici, și anume, redescoperirea valorii persoanei umane și ajutorarea milostivă a celor săraci și lipsiți. Sanctitatea Sa a pus accentul pe fraternitatea și comuniunea dintre toți cei care se roagă aceluiași Părinte Ceresc și și-a exprimat speranța ca „România să poată fi mereu o casă a tuturor, un loc al întâlnirii, o grădină în care înflorește împăcarea și comuniunea”. Redăm mesajul⁶ integral rostit de Suveranul Pontif în Catedrala Națională:

*Preafericirea Voastră, Frate drag,
Dragi frați și surori!*

Aș dori să-mi exprim mulțumirea și emoția pentru că mă aflu în acest templu sfânt care ne adună în unitate. Iisus i-a chemat pe frații Andrei și Petru să-și părăsească mrejele ca să devină împreună pescari de oameni (cf. *Marcu* 1,16-17). Chemarea proprie nu este completă dacă lipsește chemarea fratelui.

Astăzi, stând alături, dorim să înălțăm împreună, din inima țării, rugăciunea *Tatăl Nostru*. Ea sintetizează identitatea noastră de fii și, în special, de frați care se roagă unul lângă celălalt. Rugăciunea *Tatăl Nostru* afirmă certitudinea promisiunii făcute de Iisus ucenicilor săi: „Nu vă voi lăsa orfani” (*Ioan* 14,18) și ne oferă încredere să primim și să acceptăm fratele ca pe un dar.

De aceea aș dori să vă împărtășesc câteva cuvinte ca pregătire, înainte de rugăciunea pe care o voi rosti pentru drumul nostru de fraternitate și pentru ca România să poată fi mereu o casă a tuturor, un loc al întâlnirii, o grădină în care înflorește împăcarea și comuniunea.

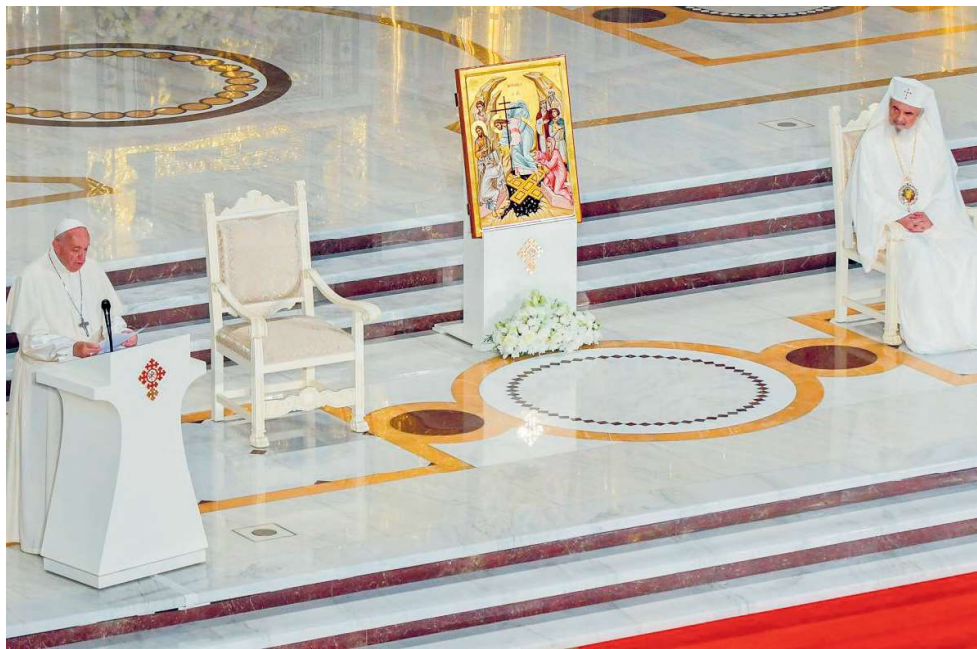
De fiecare dată când pronunțăm „Tatăl nostru” subliniem că, fără să spunem *al nostru*, nu poate exista cuvântul *Tată*. Uniți în rugăciunea lui Iisus, ne

⁶ Text preluat de pe website-ul oficial al Vaticanului: http://w2.vatican.va/content/francesco/en/speeches/2019/may/documents/papa-francesco_20190531_romania-padrenostro.html, și accesat la data de 13 iunie 2019.

Întâlnirea dintre Sanctitatea Sa Papa Francisc și Preafericitul Părinte Daniel, Patriarbul României

*Aspecte din timpul mesajului rostit de Suveranul Pontif
în Catedrala Națională, 31 mai 2019*

unim și în experiența sa de unire și de mijlocire care ne face să spunem: Tatăl meu și Tatăl vostru, Dumnezeu meu și Dumnezeu vostru (cf. *Ioan* 20,17).

Prin aceasta ne invită ca „al meu” să se transforme în „al nostru”, și „al nostru” să devină rugăciune. Tată, ajută-ne să luăm în serios viața fratelui, să ne însușim istoria sa. Ajută-ne să nu ne judecăm fratele, din cauza acțiunilor și limitelor sale, ci să-l acceptăm, înainte de toate, ca fiu al tău. Ajută-ne să învingem ispita de a ne simți fii mai mari care, pentru că se află într-o poziție privilegiată, uită că celălalt este un dar (cf. *Luca* 15,25-32).

Ție, *care ești în ceruri*, în cerurile care-i cuprind pe toți, de unde faci să răsară soarele și peste cei buni și peste cei răi, și peste cei drepți și peste cei nedrepți (cf. *Matei* 5,45), îți cerem acea armonie pe care nu am fost în stare să o păstrăm pe pământ. O cerem prin mijlocirea atâtor frați și surori în credință, care, împreună, locuiesc în Cerul Tău, după ce au crezut, au iubit și au suferit mult, chiar și în zilele noastre, doar pentru că sunt creștini.

Asemenea lor, vrem și noi să *sfințim numele tău*, punându-l în centrul tuturor intereselor noastre. Doamne, numele Tău, nu al nostru, să ne miște și să ne trezească să practicăm caritatea. De atâtea ori, în rugăciune, ne rezumăm să pretindem daruri și să-ți înșirăm cereri, uitând că lucrul cel mai important este să laudăm numele tău, să adorăm persoana Ta, pentru ca mai apoi să recunoaștem reflexia Ta vie în persoana fratelui pe care ni l-ai pus alături. În mijlocul atâtor lucruri trecătoare pentru care ne trudim, ajută-ne, Tată, să căutăm ceea ce rămâne: prezența Ta și a fratelui nostru.

Așteptăm să *vie împărăția ta*: o cerem și o dorim, pentru că observăm că mersul lumii nu o încuviințează. Dinamica lumii e dictată de logica banului, a intereselor, a puterii. Cufundați în consumerismul din ce în ce mai dezlănțuit care ne farmecă prin strălucirea sa scânteietoare, dar evanescentă, ajută-ne, Tată, să credem în ceea ce ne rugăm: să renunțăm la garanțiile comode ale puterii, la ispitirile înșelătoare ale lumescului, la aroganța goală a impresiei de autosuficiență, la ipocrizia preocupării pentru aparențe. Astfel, nu vom pierde din vedere Împărăția la care Tu ne chemi.

Facă-se voia ta, nu a noastră. „Voința lui Dumnezeu este mântuirea tuturor” (Sfântul Ioan Cassian, *Conferințe spirituale*, IX, 20). Tată, avem nevoie să ne lărgim orizonturile, pentru a nu îngrădi în limitele noastre voința ta milostivă de mântuire, care vrea să-i îmbrățișeze pe toți. Tată, ajută-ne, trimițându-l la noi, ca la Rusalii, pe Duhul Sfânt, dătător de curaj și bucurie, ca El să ne impulsioneze să anunțăm vestea cea bună a Evangheliei dincolo de hotarele în care trăim, dincolo de limbi, culturi și națiuni.

În fiecare zi avem nevoie de El, *pâinea noastră cea de toate zilele*. El este *pâinea vieții* (cf. *Ioan* 6,35.48), care ne face să ne simțim fii iubiți, care ne potolește foamea când ne simțim singuri și orfani. El este *pâinea slujirii*: în timp ce se frânge pe sine pentru a deveni slujitorul nostru, ne cere să ne slujim unul pe altul (cf. *Ioan* 13,14).

Tată, atunci când ne dai pâinea cea de toate zilele, alimentează în noi nostalgia după fratele nostru, nevoia de a-l sluji. Rugându-te pentru pâinea de fiecare zi, îți cerem și *pâinea memoriei*, harul de a întări rădăcinile comune ale identității noastre creștine, rădăcini indispensabile într-un timp în care umanitatea, mai ales tinerele generații, în mijlocul atâtor situații „lichide”, riscă să se simtă deșrădăcinată, incapabilă să dea sens existenței.

Pâinea pe care ți-o cerem, prin lunga sa istorie de la însămânțare la spic, de la cules până pe masă, să inspire în noi dorința de a fi răbdători *cultivatori de comunime*, care nu ostensc în a face să încolțească semințele unității, în a face să dospească binele, în a lucra mereu alături de frații lor: fără suspiciuni, fără a sta la distanță, fără exagerări și fără conformism, în convivialitatea diferențelor reconciliate.

Pâinea pe care o cerem astăzi este și pâinea de care atâția oameni sunt lipsiți zi de zi, în timp ce alții, puțini, au din prisos. *Tatăl nostru* nu este o rugăciune care relaxează, ci este strigătul față de *foamea de iubire* a timpului nostru, față de individualismul și indiferența care profanează numele tău, Tată. Ajută-ne să ne fie foame de a ne dăruia. Ori de câte ori ne rugăm, amintește-ne că pentru a trăi nu e nevoie să ne conservăm, ci să ne frângem; să împărțim, nu să adunăm; să-i săturăm pe alții, în loc să ne umplem pe noi înșine, deoarece bunăstarea este adevărată numai în măsura în care aparține tuturor.

Ori de câte ori ne rugăm, cerem *să ne fie iertate greșelile noastre*. E nevoie de curaj să ne angajăm totodată *să iertăm și noi greșitorilor noștri*. Prin urmare, trebuie să găsim puterea de a ierta din inimă pe fratele nostru (cf. *Matei* 18,35), așa cum Tu, Tată, ierți păcatele noastre: să lăsăm trecutul în urmă și să îmbrățișăm împreună prezentul. Ajută-ne, Tată, să nu cedăm în fața fricii, să nu vedem în deschiderea față de celălalt un pericol; să avem puterea de a ne ierta și de a merge înainte, curajul de a nu ne mulțumi cu o viață liniștită și de a căuta mereu, cu transparență și sinceritate, chipul fratelui.

Iar când *răul*, pândind la ușa inimii (cf. *Facerea* 4, 7), ne va împinge să ne închidem în noi înșine, când *ispita* de a ne izola ne va copleși, ascunzând substanța păcatului care constă în îndepărtarea de Tine și de aproapele nostru, Tată, continuă să ne susții. Încurajează-ne să descoperim în fratele de lângă noi un sprijin pe care Tu ni l-ai pus alături pentru a merge spre Tine și să avem împreună curajul de a spune „Tatăl nostru”. Amin.

În continuare, în cadrul evenimentului ecumenic de excepție de la Catedrala Națională, după aceste cuvântări s-au desfășurat două momente consecutive: rostirea rugăciunii „Tatăl nostru” de către Suveranul Pontif în limba latină și interpretarea de cântece pascale catolice și rostirea rugăciunii „Tatăl nostru” de către Patriarhul României în română și intonarea de cântece liturgice pascale ortodoxe de către Grupul psaltic Tronos al Catedralei patriarhale.

*Vedere de ansamblu din timpul întâlnirii festive de la Catedrala Națională,
31 mai 2019*

*Sanctitatea Sa Papa Francisc primind în dar din partea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel,
în semn de ospitalitate românească, o icoană în mozaic a Sfântului Apostol Andrei,
Ocrotitorul spiritual al României, Catedrala Națională, 31 mai 2019*

Întâlnirea dintre Sanctitatea Sa Papa Francisc și Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul României

Grupul psaltic Tronos al Catedralei patriarhale interpretând cântări liturgice pascale, Catedrala Națională, 31 mai 2019

Moment din timpul cântecelor pascale intonate de Corurile reunite ale Arhidiecezei Romano-Catolice de București, Catedrala Națională, 31 mai 2019

La final, Episcopul Romei și Patriarhul României au ieșit din catedrală și i-au salutat din nou, cu salutul pascal „Hristos a înviat!”, pe toți cei prezenți care au dorit să trăiască nemijlocit clipele unei asemenea întâlniri extraordinare, atât de bogată în cuvinte și gesturi pline de mare însemnătate.

Întrucât vizita sa în România nu a avut doar un caracter eminentamente ecumenic, ci și unul misionar-pastoral, Papa Francisc a vizitat, în cele trei zile petrecute în țara noastră, și câteva comunități aparținând Bisericii Catolice din România, care se află în comuniune deplină cu Episcopul de Roma. Astfel, în prima zi a vizitei sale, 31 mai 2019, Suveranul Pontif a fost la Catedrala catolică „Sfântul Iosif” din Capitală, în a doua zi a fost la sanctuarul marian de la Șumuleu Ciuc⁷ și la Catedrala „Sfânta Maria Regină” din Iași, iar a treia zi, 2 iunie 2019, a fost dedicată vizitei Câmpiei Libertății din Blaj, unde a oficiat liturghia și a citit mesajul de beatificare a 7 episcopi martiri.

Înscrisă ca eveniment ecumenic de referință, acum, după aproape o mie de ani de despărțire a Bisericilor Catolică și Ortodoxă, această întâlnire dintre Sanctitatea Sa Papa Francisc și Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, devenită un simbol de apropiere, dialog și cooperare interconfesională, a înseninat sufletele credincioșilor catolici și ortodocși deopotrivă, strălucind, în zorii celui de-al treilea mileniu de creștinism, noi raze ale speranței spre împlinirea voii Mântuitorului Hristos, spre unitate în credință și bucurie deplină (re)dobândită prin dragoste și regăsire frățească.

Summary: Historic meeting between His Sanctity Pope Francis and His Beatitude Patriarch Daniel

Between 31 May-2 June 2019, His Sanctity Pope Francis conducted a visit to our country, at the invitation extended by the President of Romania, the Romanian state authorities and the Roman-Catholic Church of Romania. On the first day of this visit, Friday 31 May, the Head of the Roman-Catholic Church met with the

⁷ Șumuleu Ciuc este un cartier al municipiului Miercurea Ciuc din județul Harghita. Aici se află Bazilica Sfânta Maria, unul din cele mai importante locuri de pelerinaj ale Bisericii Romano-Catolice din România (cf. website-ului www.wikipedia.org), considerat cel mai mare pelerinaj catolic din Europa Centrală și de Est. De exemplu, în ziua de 1 iunie 2019, la liturghia oficiată aici de Sanctitatea Sa Papa Francisc au participat aproximativ 100.000 de persoane, venite atât din România cât și din multe alte țări ale lumii.

Întâlnirea dintre Sanctitatea Sa Papa Francisc și Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul României

Aspecte de la finalul întâlnirii festive dintre Sanctitatea Sa Papa Francisc și Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, Esplanada Catedralei Naționale, 31 mai 2019

Patriarch of the Romanian Orthodox Church. The delegation led by Pope Francis was welcomed at the Patriarchal Palace by His Beatitude Patriarch Daniel, in the presence of bishops, members of the Standing Synod of the Romanian Orthodox Church. The introduction of the two delegations was followed by a private meeting between His Beatitude Patriarch Daniel and Pope Francis, then in *Conventus* Hall – the Patriarchal Palace, where the official addresses on this occasion.

In his welcome address to the Head of the Roman-Catholic Church, Patriarch Daniel spoke about the meeting between Patriarch Teoctist and Pope John Paul II, 20 years earlier, and highlighted the historic, reconciliatory nature of that papal visit, stressing the importance of the current visit for safeguarding the Christian values, in the context of an increasingly secularized world. In his turn, His Sanctity Pope Francis reiterated the importance of the visit paid by Pope John Paul II to Romania, which he described as „an Easter gift, an event that contributed not only to renewed relations between Orthodox and Catholics in Romania, but also to the Orthodox-Catholic dialogue in general”, and he urged for „journeying together” towards the future, embarking on a common journey based on faith, trust and friendship, rediscovering the fraternity that unites us.

The address of His Sanctity was followed by an exchange of gifts between the two delegations, and a tour of *Sanctus Princeps Stephanus Magnus*, *Sanctus Niceta Remesiana*, *Sanctus Johannes Cassianus* Halls and *Aula Magna Patriarch Teoctist* in the Patriarchal Palace. The historic event culminated with the visit of the two Church Heads to the National Cathedral, for a solemn moment in the spirit of peace, Christian fraternity and interdenominational dialogue. In his address, His Beatitude Patriarch Daniel presented a brief history of the National Cathedral and thanked Pope Francis, expressing his deep gratitude for the „the liturgical spaces offered by Catholic communities to Romanian Orthodox parishes in Western Europe”. After his speech, the Patriarch of Romania offered to the Bishop of Rome a mosaic icon of the Holy Apostle Andrew, the patron saint of Romania and of the National Cathedral. Then Pope Francis delivered his address, commenting on the Lord's Prayer *Our Father*. His Sanctity stressed the fraternity and communion of all those who pray together and worship the same Heavenly Father, and expressed his hope that „Romania may always be a home for all, a place of encounters, a garden where reconciliation and communion blossom”.

The two speeches were followed by the prayer *Our Father* uttered by the Bishop of Rome in Latin and Catholic Easter chants, and by the prayer *Our Father* uttered by the Patriarch of Romania in the Romanian language, and Orthodox Easter chants sung by the Psaltic Music Group *Tronos* of the Patriarchal Cathedral. The event concluded with the Bishop of Rome and Patriarch of Romania coming out of the Cathedral and offering to the faithful again the Paschal greeting „Christ Is

Risen!” , receiving the answer: „Truly He Is Risen!”. Leaving the National Cathedral, Pope Francis was driven in an open car to „Saint Joseph” Roman-Catholic Cathedral in Bucharest, greeting the people present around the Cathedral and along the way to the Catholic place of worship.

In conclusion, on the occasion of the visit paid by His Sanctity Pope Francis to Romania, the Romanian Orthodox Church and her Head, His Beatitude Patriarch Daniel, together with the Romanian state officials, acted again as messengers proclaiming our common pursuit of peace and collaboration between peoples and religions, of brotherly love and mutual respect among Christians, of constant support for a genuine interdenominational dialogue.